

Elkem AS Salten Verk

Mårnes kvartsittbrudd, Gildeskål kommune. Forslag til reguleringsplan

Planbeskrivelse

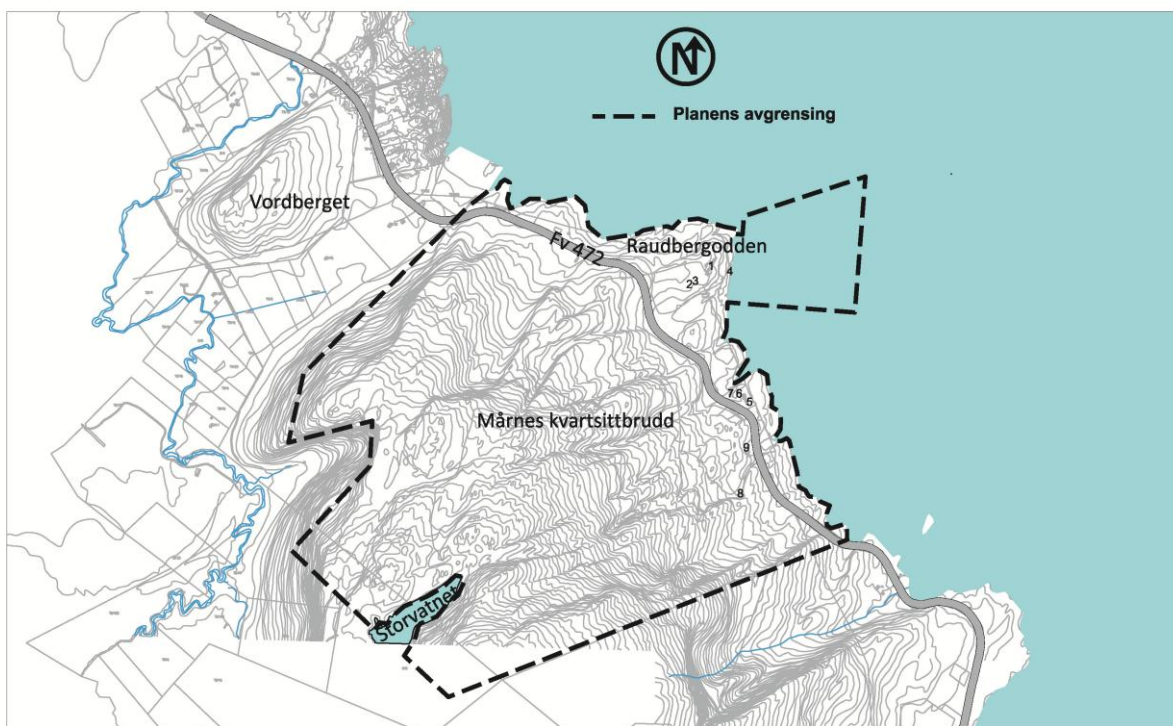
Innhold

1	Dagens situasjon	1
1.1	Bakgrunn	1
1.2	Eksisterende bygg og anlegg	2
1.3	Uttak av kvartsitt	2
2	Overordnede føringer	4
2.1	Konsesjon	4
2.2	Gildeskål kommune – Kommuneplanens arealdel 2007 - 2019	4
2.3	Utforming og istandsetting.....	5
3	Oppstart av planarbeid og merknader til oppstart	6
4	Planforslaget	9
4.1	Reguleringsplan	9
4.1.1	Bebyggelse og anlegg (§ 12-5 Nr 1)	9
4.1.2	Samferdsel og teknisk infrastruktur - (§ 12-5 Nr 2).....	10
4.1.3	Landbruks-, natur- og friluftsmål samt reindrift (§ 12-5 Nr 5).....	10
4.1.4	Bruk og vern av sjø og vassdrag med tilhørende strandsone (§ 12-5 Nr 6) 10	
4.1.5	Hensynssoner (§ 12-6)	10
4.2	Konsekvenser av planforslaget	11
4.2.1	Konsekvenser for reindrift (Sammendrag av konsekvensvurdringen)	11
4.2.2	Konsekvenser for friluftsliv og ferdsel	12
5	Referanser	12

1 Dagens situasjon

1.1 Bakgrunn

Planområdet ligger nordvest på Sandhornøya og omfatter området som i dag benyttes til kvartsittbrudd på Mårnes samt buffersone rundt bruddet på ca 300 meter. Planområdets totalareal er ca 1700 daa og består i dag av fv. 472, steinbrudd, bjørkeskog, heiarealer, serviceområder (verksted, knuse-/sikteverk, hvilebrakke etc.), sjø og kai. Mårnes kvartsittbrudd eies av Elkem AS Salten Verk. Bruddet har vært i drift siden 1970 og leverer kvartsitt til Elkem AS Salten Verk og andre industrivirksomheter. Bruddet drives i fjellet mellom Raudberget på havnivå og nesten opp til Storvatnet 220 moh.

Figur 1 Planområdet med nummerering av eksisterende bygg og anlegg. Se Kap 1.2

Gjennomsnittlig årlig uttak for salg er ca 200 000 tonn. Et slikt uttak tilsier at det finnes råstoffgrunnlag for mer enn 30 års drift.

Tiltakshaver – Elkem AS Salten Verk har ingen planer om å øke uttaksmengden eller å utvide uttaksområdet. Det foreligger heller ikke planer om å etablere nye bygg eller anlegg i planområdet.

1.2 Eksisterende bygg og anlegg

Tilnærmet all kvartsitt som blir produsert på Mårnes skipes ut fra kaia. De viktigste bygg og anlegg er derfor lokalisert nært kaia i Felt 2 i Plankartet. Hovedverksted, garasje og hvilebrakke er lokalisert i felt 4 og sprengstofflager og et eldre verksted ligger i felt 5 i Plankartet.

Felt 2:

1. Knuse-/sikte-/vaskeanlegg
2. Verksted, lite
3. Grovlaboratorium
4. Kai-anlegg m lasteband

Felt 4:

5. Hvile/spisebrakke
6. Verksted
7. Garasje

Felt 5:

8. Sprengstofflager
9. Verksted

1.3 Uttak av kvartsitt

Driften pågår 8 timer pr dag og 5 dager pr uke. Det benyttes hydraulisk borerigg og det sprenges vanligvis en gang pr. måned. Sprengt stein lastes opp av gravemaskiner på dumpere som transporterer stein ned til knuse- og sikteverket som ligger 20 – 25 m.o.h. i nærheten av utskipingshavna. Denne transporten foregår med dumpere som tar 38 tonn pr tur – ca. 40 turer pr døgn. Transporten foregår langs private driftsveier i bruddet som stort sett ligger fast.

Driften foregår på ordinær måte med paller på ca 10 meters høyde.

Fra Mårnes leveres det 2 kvaliteter kvartsitt. A-kvaliteten inneholder mindre enn 0.6% aluminiumsoksid (Al_2O_3) mens B-kvaliteten inneholder mer enn 0,6 % aluminiumsoksid. Dagens produksjon er fordelt med ca 20 % A-kvalitet og 80 % B-kvalitet. Kvartsitten knuses og siktes. Hovedproduktene er fra 10 mm og opp til 100 mm. Kvartsitt under 10 mm kalles subb og utgjør ca 25 % av total bergfangst i Mårnesbruddet. Mye av dette må deponeres i bruddet fordi det er en lite etterspurt fraksjon.

Den nedknuste kvartsitten vaskes også fri for finstoff i sikteverket. Avløpet fra sikteverket går via et stort sedimenteringsbasseng ut i sjøen. Alt vann har "naturlig" avløp til sjø.

I utkanten av dagens bruddområde ligger flere tipper med kvartsitt av B-kvalitet. Tippene stammer fra en periode da markedet for denne kvaliteten ikke var tilstrekkelig til å få solgt det.

Råvarene skipes ut fra kaianlegget på Mårnes med skip i størrelsesorden 1000 - 2500 dvt (dødvekttonn). Normalt går det ca 100 skipslaster pr. år.

Knuseverket drives av elektrisitet som føres inn til området via en 22 kV ledning fra transformatorstasjon på Mårnes ca 5 km unna.

2 Overordnede føringer

2.1 Konesesjon

Elkem har tillatelse fra Industridepartementet (14.08.1970) til å erverve bruksrett til kvartsittforekomsten på felles utmark til Gnr 73 i Gildeskål (konesesjon). Elkem har også godkjent brytningsplan som er rullerende og gjelder for 5 år. Planen er godkjent av Direktoratet for mineralforvaltning i oktober 2010.

Videre har Elkem utslippstillatelse for bruddet fra Fylkesmannen i Nordland (21.07.1978).

2.2 Gildeskål kommune – Kommuneplanens arealdel 2007 - 2019

I Gildeskål kommunes kommuneplan – Arealdelen - for perioden 2007 – 2019 (oppdatert 2009) er området avsatt til Massetak/råstoffutvinning. I planbestemmelsene til kommuneplanen, § 3.1 er det satt krav til at det skal utarbeides reguleringsplan for alle massetak som søkes åpnet eller utvidet. Mårnesbruddet er som mange andre massetak i kommunen, startet uten reguleringsplan og det er ikke aktuelt å utvide bruddområdet utenfor det arealet som er avsatt i kommuneplanens arealdel. Direktoratet for mineralforvaltning har også et generelt ønske om at alle brudd/gruver drives etter godkjente reguleringsplaner.

Planforslaget innebærer ikke utvidelse av bruddområdet eller virksomheten for øvrig. Elkem AS Salten verk ønsker likevel å ha en godkjent reguleringsplan for sitt brudd i Gildeskål kommune.

Figur 2. Satellittbilde: Kvartsittbruddet på Mårnes

2.3 Utforming og istandsetting

Tiltakshaver har utarbeidet driftsplan/uttaksplan og avslutningsplan som viser bruddets utforming. Det avsettes i dag midler på «sperret konto» med tanke på opprydding/arrondering av bruddet når drifta avsluttes. Pga uforutsigbarhet i framtidig marked (bl.a. krav til kjemisk kvalitet), vil kart og profiler som viser hvordan bruddet ser ut når forekomsten er utdrevet, bli svært teoretiske. Alle pallekanter avrundes og massene legges i bunnen for å få en mjukere terrengprofil og for å unngå loddrette stup.

3 Oppstart av planarbeid og merknader til oppstart

Grunneiere og rettighetshavere ble varslet pr. brev 1.november og 2012 og det ble varslet planoppstart i Avisa Nordland 2.november. I tillegg har det vært varslet planoppstart på Gildeskål kommunes og Sweco Norges hjemmesider. Det er kommet inn 9 merknader til varselet om planoppstart.

1. Kystverket i Nordland (09.11.2012)

Kystverket ber om at farledsnummer 2658 Mårnesskagen – Raudberget bør inngå i reguleringsplanen. Videre pekes det på behov for å gjennomføre flere ulike forundersøkelser hvis det planlegges faste installasjoner som skal anlegges på sjøgrunn.

2. Sametinget (13.11.2012)

Det opplyses om at det ikke er registrert automatisk fredete samiske kulturminner innenfor planområdet. Det vises videre til aktomhetsplikten og det foreslås et konkret forslag til en reguleringsbestemmelse kalt «Kulturminner og aktsomhetsplikten».

3. Nordland fylkeskommune (26.11.2012)

Fylkeskommunen ber om kommunens vurdering og begrunnelse av utredningsplikten m.h.t. forskrift om konsekvensutredning fremkommer tydelig ved offentlig ettersyn. Videre påpeker fylkeskommunen at hensyn til barn og unge må ivaretas i planleggingen, at planprosessen legger opp til medvirkning for berørte parter og at konsekvenser med hensyn til naturmangfoldloven tas inn i planbeskrivelsen.

4. Direktoratet for mineralforvaltning (21.11.2012)

Direktoratet ber om at planbeskrivelsen inneholder en geologisk forekomstbeskrivelse. Det er minerallovens bestemmelser som gjelder for driftsplan og tilsyn, så reguleringsbestemmelsene trenger ikke inneholde krav om dette. Det bør heller ikke av samme grunn være detaljerte driftsmessige føringer av reguleringsplanforslaget.

5. Fiskeridirektoratet (28.11.2012)

Direktoratet har ingen merknader til planarbeidet.

6. Statens vegvesen Region nord (22.11.2012)

Vegvesenet opplyser om at fylkesveg 472 går gjennom planområdet, den har fartsgrense 80km/t. Det bes om at vegarealet reguleres til trafikkformål. Videre bes det om at atkomst må utformes og dimensjoneres i henhold til vegnormalen (017 Veg- og gateutforming). Det må innreguleres friskt i henhold til vegnormalen.

7. Nordlandsnett AS (13.11.2012)

Nordlandsnett viser til oversendt kart med oversikt over høyspentlinjer og kabler. Det forutsettes at planforslaget ikke er til hinder for fremtidig fornyelser av fornyelse av anleggene.

8. Reindriftsforvaltningen i Nordland (23.11.2012)

Planområdet er i Saltfjellet reinbeitedistriktets beiteområder, dette området brukes til vinterbeite. Det har i lang tid vært problematisk for næringen å flytte rein forbi bruddet. Det stilles spørsmål om at tiltaket ikke er vurdert til å kreve konsekvensutredning, jfr § 3.1 og § 4 i forskrift om konsekvensutredninger. En konsekvensutredning ville synliggjort dagens og fremtidig konsekvenser av masseuttak og råstoffutvinning i bruddet.

9. Mårnes grunneierlag (v/ Ivar Jørgensen) (14.11.2012)

Grunneierlaget har tilskrevet Elkem Salten verk og bedt om at skrotstein lagres i angitte og begrensede områder, av i hovedsak estetiske hensyn. Det bes videre om at midler som er satt av til sluttoppdydding kan benyttes på et tidligere tidspunkt.

Forslagsstillers kommentarer til innkomne merknader

1. Til merknaden fra Kystverket i Nordland

Det reguleres kombinert farled/ferdsel/fiske/naturområde/friluftsområde slik at dette henger sammen med bi-leden «Mårnes». Dette vil sikre adkomst til bi-leden, samtidig som forslagsstiller ikke ser at det er konflikter mellom ulike arealbruk i området i dag. På kommuneplanens arealdel er det ikke avsatt arealer til farled.

2. Til merknaden fra Sametinget

Forslagsstiller/Tiltakshaver er oppmerksom på aktsomhetsbestemmelsene i kulturminneloven. Områder som skal brytes i framtida, er avdekket og sannsynligheten for å komme i kontakt med kulturminner er svært liten.

3. Til merknaden fra Nordland fylkeskommune

Forslagsstiller tar dette til etterretning og tar med hensyn til naturens mangfold i planbeskrivelsen.

4. Til merknaden fra Direktoratet for mineralforvaltning

Forslagsstiller er enig med direktoratet og tar med en ressursbeskrivelse i planbeskrivelsen.

5. Fiskeridirektoratet (28.11.2012)

-

6. Til merknaden fra Statens vegvesen Region nord (22.11.2012)

Merknaden tas til følge og er innarbeidet i planforslaget. Avkjørsler er markert med piler på plankartet og frisktlinjer er innregulert.

7. Til merknaden fra Nordlandsnett AS (13.11.2012)

Merknaden tas til følge og er innarbeidet i planforslaget ved etablering av hensynssone H370.

8. *Til merknaden fra Reindrifftsforvaltningen i Nordland (23.11.2012)*

Se kommentar til Nordland fylkeskommune vedr KU plikt. Siden reindrifftsinteressene er sterkt berørt av bruddet i dag, har forslagsstiller engasjert Sweco Norge til å foreta en konsekvensvurdering. Dette er gjennomført og utreder har vært i nær kontakt med Saltfjellet reinbeitedistrikt og Reindrifftsforvaltninga i Nordland. Vedlegg til planforslaget.

9. *Til merknaden fra Mårnes grunneierlag (v/ Ivar Jørgensen) (14.11.2012)*

Merknaden omhandler forhold som ikke bestemmes gjennom reguleringsplanen. Driftstillatelsen gis og styres gjennom driftsavtale mellom Elken og Direktoratet for mineralforvaltning og egen avtale med grunneierne.

4 Planforslaget

Hensikten med planforslaget er å detaljregulere dagens kvartsittbrudd på Mårnes. Planforslaget gir rom for en utvikling av kaiområdet og sikrer farvannet utenfor kaiområdet frem til Farled Mårnes (Farlednummer 2658). Området sikrer også plass til manøvrering av skipstrafikk til og fra kvartsittbruddet. Utstrekningen av bruddet opprettholdes i planforslaget. Det foreslås videre å ta hensyn til reindrift og at det skal gis rom for flytting av rein til og fra vinterbeite.

4.1 Reguleringsplan

Området foreslås regulert til:

§ 12-5 Nr. 1 – Bebyggelse og anlegg (Steinbrudd og masseuttak)

§ 12-5 Nr. 2 – Samferdselsanlegg og teknisk infrastruktur (Veg og kai)

§ 12-5 Nr. 5 – Landbruks-, natur- og friluftsmål samt reindrift

§ 12-5 Nr. 6 – Bruk og vern av sjø og vassdrag med tilhørende strandsone (kombinerte formål: farled/ ferdsel/ fiske/ natur- og friluftsområde)

§ 12-6 – Hensynssoner (Sikringsone Frisikt, Faresone: Høyspenningsanlegg).

4.1.1 Bebyggelse og anlegg (§ 12-5 Nr 1)

Felt 1

Område for masseuttak. I dette området foregår hoveduttaket av kvartsitt samt deponering av avdekkingsmasser og ikke salgbar kvartsitt. Til dette er det etablert interne driftsveger for transport av maskiner og råstoff. Dette området vil også være hoveduttaksområdet i framtida.

Felt 2

Serviceområde 1. Her ligger eksisterende knuse- og sikteanlegget og utskipningskai, mellomlagring av kvartsitt, verksted/lager containere, container "grovlabb" for bearbeiding av prøver, 2 trafostasjoner. Det foreligger ingen planer om å etablere nye bygg eller anlegg i dette området.

Felt 3

Område for masseuttak og mellomlagring. Mindre uttak av kvartsitt og deponering av masser. Internveg for transport mellom Serviceområde 1 og Serviceområde 2.

Felt 4

Serviceområde 2: Verksted, spise-/hvilebrakke. Avkjørsel er markert på plankart. Det er ingen planer om nye bygninger eller installasjoner i dette området.

Felt 5

Serviceområde 3: Verksted, sprengstofflager. et sprengstofflager som består av to containere ca 130 meter sør for fylkesveien. Avkjøringen er markert på plankartet og ligger ca. 200 meter øst for Felt 4 - Serviceområde 2. Ved

avkjørsel fra fylkesvegen ligger det også et verkstedsbygg. Det er ingen planer om nye bygninger eller installasjoner i dette området.

Dagens drift er avhengig av de bygg- og anlegg som er på området i dag, men har ingen planer om bygging av nye bygg. Dersom noen av disse skulle bli ødelagt, ønsker Elkem AS å kunne bygge opp disse i tilnærmet samme størrelse og form som i dag.

4.1.2 Samferdsel og teknisk infrastruktur - (§ 12-5 Nr 2)

Vegen gjennom området - fylkesveg 472 – vil ikke bli endret/lagt om som følge av planen. Byggegrense langs vegen settes til 50 meter bortsett fra i Felt 2, 4 og 5 der byggegrensen settes til 20 meter. I disse feltene ligger eksisterende bebyggelse mellom 20 og 50 meter fra senterlinje veg, og innenfor disse feltene er det hensiktsmessig i forhold til trafikkmengden.

Området ved dagens kai reguleres til samferdselsformål for at kaia i framtida kan utvides til å kunne betjene større skip enn i dag.

4.1.3 Landbruks-, natur- og friluftsmål samt reindrift (§ 12-5 Nr 5)

Dette LNFR-området skal fungere som en buffersone rundt bruddet. Forslagsstiller har ingen planer om å utvide uttaksområdet utover det arealet som er avsatt på plankartet.

4.1.4 Bruk og vern av sjø og vassdrag med tilhørende strandsone (§ 12-5 Nr 6)

Området utenfor kaia reguleres til Ferdelsformål: Ferdsl for å sikre uhindret manøvrering og fortøyning til kai. Forslagstiller har ikke planer om å etablere faste installasjoner på sjøbunnen her.

4.1.5 Hensynssoner (§ 12-6)

Det reguleres inn Sikringssone Frisikt (H140) ved hver adkomstveg. I disse sonene skal vegetasjonen ikke bli høyere enn 0,5 meter og det kan ikke plasseres andre gjenstander der som hindrer sikt.

Det reguleres inn Faresone, høyspenningsanlegg (H370) langs 22kV kraftledningen som går gjennom området for at tiltak innenfor denne sonen ikke skal kunne gjennomføres uten avklaring med netteier.

4.2 Konsekvenser av planforslaget

Planen vurderes til ikke å bli fanget opp av kriteriene for konsekvensutredning i Forskrift 26. juni 2009 om konsekvensutredninger, §§ 2, 3 og 4, da dette gjelder et eksisterende brudd hvor det pr. d.d. ikke foreligger reguleringsplan. Planen omfatter ikke arealmessig eller volummessige endringer som utløser plikt om konsekvensutredning (Jfr. Forskrift 26. juli 2009, §§ 2 -4 og Vedlegg I pkt 36).

Konsekvensene av tiltaket er vurdert å være størst for reindrift området. Dette er utredet og konsekvensene er nærmere beskrevet i Sweco rapport 145 301 - 01 *Mårnes kvartsittbrudd – Forslag til reguleringsplan. Konsekvensvurdering reindrift* Vedlegg .

4.2.1 Konsekvenser for reindrift (Sammendrag av konsekvensvurdringen)

Ved vurdering av konsekvenser for reindrift har vi benyttet anerkjente metoder for konsekvensanalyse (Statens Vegvesen 2006, Håndbok nr 140: Konsekvensanalyser), basert på områdets verdi for reindrift og tiltakets påvirkning på reindrift. (For mer informasjon om konsekvenser for reindrift, se Vedlegg: «Mårnes kvartsittbrudd – Forslag til reguleringsplan. Konsekvensvurdering reindrift» (Sweco rapport 145 301 – 1))

Status og verdi

Sandhornøya er et viktig vinterbeite for Saltfjellet reinbeitedistrikt. Det benyttes av opptil 2000 rein i år da forholdene i øvrige vinterbeiter i distriktet er vanskelig. Dyrene fraktes til og fra øya med trailer, og slippes enten ved Alsvika eller Kumra. Det viktigste samlingsområde før tilbaketransport er Alsvika. For å samle reinen der, kan fylkesveien som går gjennom Mårnesbruddet benyttes som drivingslei, men det er vanskelig å drive dyra under betongbrua som er etablert for transport av kvartsitt fra bruddet til knuseverket. Det er også problematisk å drive dyra gjennom bruddet, men det gjøres dersom det er nødvendig. Berørte områder har ellers liten verdi fordi beitene i planområdet er vegetasjonsmessig karrig.

Påvirkning på reindrift

Bruddaktiviteten – først og fremst i form av opplasting og transport - virker forstyrrende på reinens beiting. Størst negative konsekvenser har brudd-driften for driving av rein fra gode beiter på Mårnes til samlingsområdet ved Alsvika.

Reinen reagerer også negativt på terrengoverflata; sprengstein, veier, skjæringer og fyllinger langs internveiene. Dette virker også som hindringer/barrierer for reinen når den trekker gjennom området.

Konsekvenser og avbøtende tiltak

Aktivitet og eksisterende bruddområde medfører derfor middels til store negative konsekvenser for reindriften, spesielt under samling og flytting av rein fra Sandhornøya. Reindriftsutøverne har påtalt dette tidligere og har vært i dialog med Elkem flere ganger om

problemet. Entreprenøren har tatt hensyn til dette ved å redusere transportaktiviteten når dyrene skal drives gjennom bruddet. Driftsmessig betyr dette at reindriftsutøverne må bruke mer ressurser/flere personer for å drive flokken gjennom bruddet eller samle flokken på Mårnes og frakte den med lastebil derfra.

4.2.2 Konsekvenser for friluftsliv og ferdsel

Lokalbefolkningen på Mårnes, inkludert hyttefolk, benytter terrenget vest for uttaksområdet til friluftsliv i form av bærplukking, fotturer og lignende. Dette er en mulig rute opp mot fjellet Sandhornet 993 m.o.h. Denne aktiviteten foregår først og fremst i helgene når det ikke er sprenging eller transportaktivitet i bruddet.

Hustad Camping er nærmeste turistbedrift. Den ligger ved Hustad, 5-6 km sør for Mårnes, på yttersida av Fv 472 (<http://www.hustad-camping.com>). Hovedattraksjonene på campingplassen er knyttet til båt og sjøliv. Fjellturer via området ved kvartsittbruddet er mindre aktuelt.

De negative konsekvensene av kvartsittbruddet for friluftslivet på Sandhornøya vurderes å være ubetydelige.

5 Referanser

Elkem Salten 2010. Mårnes kvartsittbrudd. Driftsplan 2010 – 2015. 8 s.

Gildeskål kommune 2009. Kommuneplanens arealdel 2007 – 2019. Planbeskrivelse. 20 s.

Vedlegg 1

Mårnes kvartsittbrudd – Forslag til reguleringsplan. Konsekvensvurdering reindrift - Sweco
rapport 145 301 – 1